

Liebe Kolleg:innen, liebe Mitarbeitende, Kooperierende, Interessierte des Projekts „Zeitzeugen“ im Bistum Limburg
Szanowni Koledzy, Współpracownicy, Zainteresowani Projektem Współcześni „Świadkowie“ w Diecezji Limburgskiej
Dear Colleagues, Co-operators, Interested Parties of the Project „Contemporary Witnesses“ in the Diocese of Limburg

„Was hat das alles mit mir zu tun?“

Die Frage von Pascal Hufschmid, Direktor des Museums des Roten Kreuzes in Genf, hat mich heute Morgen getroffen.

Auf der einen Seite, weil dieses so wichtige völkerrechtliche Museum vor dem finanziellen Aus steht. Auf der anderen Seite, weil es auch immer eine Frage in der Zeitzeugen- und Erinnerungsarbeit ist. Und dabei gleichzeitig die Frage stellt, was uns das bedeutet oder „wert ist“.

Wie viel bedeuten die Appelle und Reden von Politiker:innen zur deutschen Erinnerungskultur, gerade anlässlich von Gedenktagen wie dem Holocaust-Gedenktag am 27. Januar? In diesem Jahr hat sich da ein sehr zwiespältiges Gefühl eingestellt.

Und wenn ich konkret auf die Resonanz auf das im letzten Newsletter gemachte Angebot und Programm für 2025 für Schulen schaue mit 17 Zeit- und Zweitzeug/inn/en, dann frage ich mich auch: was ist gerade Schulen ein solches Angebot „wert“, mit den wirklich Letzten, Über-Lebenden aus diesen „furchtbaren Jahren 1933-1945“ noch ins Gespräch zu kommen? Dabei weiß ich – aus eigener Erfahrung - um die enormen (und zunehmenden) Belastungen, denen die Kolleg:innen in den verschiedenen Schulformen ausgesetzt sind. – Nun gut, 11 Schulen haben sich bislang angemeldet.

Unsere Veranstaltungen

In dieser Woche steht mit der Lesung/Fortbildung mit **Lutz van Dijk** zu seinem Kinderbuch „**Damals hieß ich Rita**“ eine **Premiere** an, da wir erstmals **ausdrücklich Kinder** im Projekt „Zeitzeugen“ in den Blick nehmen. **Mit Francis Kaiser** wird auch die Illustratorin des Buches teilnehmen und sicherlich noch einmal ganz eigene Eindrücke und Erfahrungen schildern können. Das freut uns sehr. Zu den bislang 9 Anmeldungen dürfen gerne noch weitere hinzukommen, zumal wir über Anne-Frank-Zentrum Berlin und Erinnern.at (dem österreichischen „Programm zum Lehren und Lernen über Nationalsozialismus und Holocaust und zur Prävention von Antisemitismus durch Bildung“) im deutschsprachigen Raum mit dieser online-ZOOM-Veranstaltung werben. Den ZOOM-Link zu dieser Veranstaltung am **Donnerstag, 27.3., 16:00-17:00** gibt es nach Anmeldung per Email zeitzeugen@bistumlimburg.de oder über Instagram.

Ich denke, die Veranstaltung könnte auch für Kindern vorlesende Eltern, Großeltern, Paten etc. sein.

Henriette Kretz, die Ende April bei uns zu Gast ist, wird neben vier schulischen geschlossenen Zeitzeugenbegegnungen auch an zwei Tagen bei öffentlichen Kooperations-Veranstaltungen mit der Katholischen Erwachsenenbildung Limburg/Wetzlar/Lahn-Dill-Eder, Westerwald/Rhein-Lahn und Katholische Region Taunus im Gespräch sein:

Sonntag, 27.04.2025, 15:30 – 17:30 Uhr, Pfarrsaal St. Christophorus, Schaumburger Straße 24, 65582 Diez
Montag, 28.4.2025, 19:00 – 21:00 Uhr, Kino Casablanca Art House, Zum Quellenpark 2, 65812 Bad Soden (Anmeldung/Reservierung zu letzterem über <https://www.casablanca-badsoden.de/show/3085225140> und <https://www.casablanca-badsoden.de/show/3191446220>)

Der Eintritt ist jeweils frei.

Zum 8. Mai 2025 – 80 Jahre Ende des Zweiten Weltkriegs – gibt es sicher viele Angebote und Veranstaltungen. Aber in diesem Jahr schien uns, dass auch im Haus am Dom ein ganzer „Thementag“ dazu angeboten werden muss, angesichts politischer Entwicklungen nicht nur in unserem Land: **„war is**

over – libération - Tag der Befreiung?“, 8.5.2025, 9:00 – 21:00 Uhr Im Haus am Dom, Großer Saal.

Ein endgültiges Programm wird hoffentlich bis Anfang nächster Woche fest stehen. Zur Zeit sucht die Akademie Rabanus Maurus noch nach einem Referenten für den Abend. Bislang fest steht jedoch ein für alle freies, jederzeit zugängliches ganztägiges Angebot, an dem schon eine Schule teilnehmen wird:

Begleitende Angebote - 9:00 – 21:00: Büchertisch zum Thema „Zeitzeugen“, „Erinnerung“, „8. Mai 2025“/ Filmcollage „8. Mai 1945 – war is over“ Frankfurt, Deutschland und weltweit / Bilder aus der Capa-Haus Ausstellung „War is Over“ Befreiung 1945. Robert Capa in Leipzig/ IWalk - USC Shoah Foundation

Gesprächsformate/ Veranstaltungen – 10:30 – 21:30: 10:30 – 12:00 Uhr Zoom-Zeitzeugenbegegnung mit Dr. Leon Weintraub, Stockholm // 13:00/13:30 – 15:00 Uhr „Es ist Krieg - Nur niemals aufgeben!“ – Ein Gespräch mit Rodika Rosenbaum // 15:30 – 17:00 Uhr 60 Jahre Ende des 1. Frankfurter Auschwitzprozesses. Dr. h.c. Gerhard Wiese und Thomas Ormond im Gespräch. Lehren? Folgen? aus den Grauen des Zweiten Weltkriegs? // 17:30 – 19:10 Uhr „Wenn wir von gestern reden, sprechen wir über heute und morgen“ (Fritz Kortner) „Der Ruf“, Spielfilm 1949, Regie: Fritz Kortner, Filmvorführung, mit einer Einführung von Dr. Daniela Kalscheuer.

Das Buch „Majdanek“, 1946 – fast unmittelbar - von dem Über-Lebenden Mordechai Strigler aufgeschrieben, hat mich am Wochenende nachhaltig erschüttert. Und doch ist da dieser Satz: „Niemand hätte man doch vermutet, wie viel geheime Genüsse in jeder Sekunde des Lebens verborgen liegen, (...) wie viel Glück in einem Atemzug reiner Luft liegt“. (43)

Herzliche Grüße aus Frankfurt, Marc Fachinger

„Co to wszystko ma wspólnego ze mną?“.

Pytanie Pascala Hufschmida, dyrektora Muzeum Czerwonego Krzyża w Genewie, uderzyło mnie dziś rano.

Z jednej strony dlatego, że to ważne muzeum prawa międzynarodowego stoi w obliczu zapaści finansowej.

Z drugiej strony, ponieważ jest to zawsze kwestia współczesnego świadectwa i pracy nad pamięcią. Jednocześnie nasuwa się pytanie, co to dla nas znaczy lub jest „warte“.

Ile znaczą apele i przemówienia polityków na temat niemieckiej kultury pamięci, zwłaszcza w dniach pamięci, takich jak Dzień Pamięci o Holokauście 27 stycznia? W tym roku mam bardzo ambiwalentne odczucia.

A kiedy patrzę konkretnie na reakcję na ofertę i program na 2025 r. dla szkół przedstawiony w ostatnim biuletynie z 17 współczesnymi i innymi świadkami, zadaję sobie również pytanie: co taka oferta jest „warta” w szczególności dla szkół, aby porozmawiać z prawdziwymi ostatnimi, ocalałymi z tych „strasznych lat 1933-1945”? Wiem - z własnego doświadczenia - o ogromnych (i rosnących) obciążeniach, na jakie narażeni są koledzy w różnych typach szkół. - No cóż, do tej pory zarejestrowało się 11 szkół.

Nasze wydarzenia

W tym tygodniu czytanie/szkolenie z **Lutem van Dijkiem** na temat jego książki dla dzieci „**Damals hieß ich Rita**” jest **premiera**, ponieważ po raz pierwszy **wyraźnie** skupiamy się na **dzieciach** w projekcie „Zeitzeugen”. **Francis Kaiser**, ilustratorka książki, również weźmie w niej udział i z pewnością będzie mogła opisać swoje wrażenia i doświadczenia. Bardzo się z tego cieszymy.

Oprócz dotychczasowych 9 rejestracji, mile widziane są kolejne, zwłaszcza że reklamujemy to wydarzenie online ZOOM w krajach niemieckojęzycznych za pośrednictwem Anne-Frank-Zentrum Berlin i Erinnern.at (austriacki „Program nauczania i uczenia się o narodowym socjalizmie i Holokauście oraz zapobiegania antysemityzmowi poprzez edukację”). Link ZOOM do tego wydarzenia w **czwartek, 27 marca, w godzinach 16:00-17:00** jest dostępny po rejestracji przez e-mail zeitzeugen@bistumlimburg.de lub za pośrednictwem Instagrama.

Myślę, że wydarzenie mogłoby być również skierowane do rodziców, dziadków, rodziców chrzestnych itp., którzy czytają dzieciom.

Henriette Kretz, która będzie naszym gościem pod koniec kwietnia, będzie z nami rozmawiać przez dwa dni podczas publicznych wydarzeń współpracy z Katolicką Edukacją Dorosłych Limburg/Wetzlar/Lahn-Dill-Eder, Westerwald/Rhein-Lahn i Katolickim Regionem Taunus, a także podczas czterech zamkniętych spotkań naocznych świadków w szkołach:

Niedziela, 27.04.2025, 15:30 - 17:30, sala parafialna St. Christophorus, Schaumburger Straße 24, 65582 Diez

Poniedziałek, 28.4.2025, 19:00 - 21:00, Kino Casablanca Art House, Zum Quellenpark 2, 65812 Bad Soden

(Rejestracja/rezerwacja dla tych ostatnich przez <https://www.casablanca-badsoden.de/show/3085225140> i <https://www.casablanca-badsoden.de/show/3191446220>)

Wstęp w każdym przypadku jest bezpłatny.

8 maja 2025 r. - 80 lat od zakończenia II wojny światowej - z pewnością będzie wiele ofert i wydarzeń. Ale w tym roku wydawało nam się, że cały „dzień tematyczny” powinien być również oferowany w Haus am Dom, biorąc pod uwagę wydarzenia polityczne nie tylko w naszym kraju: „**wojna się skończyła - libération - dzień wyzwolenia?**”, **8 maja 2025 r., 9:00 - 21:00** w Haus am Dom, Great Hall.

Mamy nadzieję, że ostateczny program zostanie sfinalizowany na początku przyszłego tygodnia. Akademia Rabanus Maurus wciąż poszukuje prelegenta na ten wieczór. Jak dotąd sfinalizowano jednak całodniowy program, który jest otwarty dla wszystkich i dostępny przez cały czas, w którym będzie już uczestniczyć jedna szkoła:

Oferty towarzyszące - 9:00 - 21:00: Stolik z książkami na temat „współczesnych świadków”, „pamięci”, „8 maja 2025” / kolaż filmowy „8 maja 1945 - wojna się skończyła” Frankfurt, Niemcy i cały świat / zdjęcia z wystawy Capa House „War is Over” Wyzwolenie 1945 r. Robert Capa w Lipsku / IWalk - USC Shoah Foundation.

Format dyskusji/ Wydarzenia - 10:30 - 21:30: 10:30 - 12:00 Spotkanie z dr Leonem Weintraubem, Sztokholm // 13:00/13:30 - 15:00 „To wojna - nigdy się nie poddawaj!” - Rozmowa z Rodiką Rosenbaum // 15:30 - 17:00 60 lat od zakończenia 1. frankfurckiego procesu oświęcimskiego. Dr h.c. Gerhard Wiese i Thomas Ormond w rozmowie. Lekcje? Konsekwencje? z okropności II wojny światowej? // 17:30 - 19:10 „Kiedy mówimy o wczoraj, mówimy o dziś i o jutrze” (Fritz Kortner) „Wezwanie”, film fabularny z 1949 r. w reżyserii Fritza Kortnera, pokaz filmu z wprowadzeniem dr Danieli Kalscheuer.

Książka „Majdanek”, napisana w 1946 roku - niemal natychmiast - przez ocalałego Mordechaja Striglera, wstrząsnęła mną głęboko w weekend. A jednak jest tam takie zdanie: „Nigdy byśmy nie przypuszczali, ile sekretnych przyjemności kryje się w każdej sekundzie życia, (...) ile szczęścia kryje się w oddechu czystego powietrza”. (43)

Najlepsze życzenia z Frankfurtu, Marc Fachinger

“What does all this have to do with me?”

The question posed by Pascal Hufschmid, director of the Red Cross Museum in Geneva, hit me this

morning.

On the one hand, because this important museum of international law is facing financial ruin.

On the other hand, because it is also always a question in the work of survivors, contemporary witnesses and remembrance. And at the same time it raises the question of what it means to us or 'is worth' to us. How much do the appeals and speeches of politicians on German remembrance culture mean, especially on the occasion of days of remembrance such as Holocaust Remembrance Day on January 27? This year, a very ambivalent feeling has arisen.

And when I look specifically at the response to the offer and program for 2025 for schools that was made in the last newsletter, with 17 survivors, contemporary and second-hand witnesses, I also ask myself: what is such an offer "worth" to schools in particular, to get in touch with the really last survivors from those "terrible years 1933-1945"? At the same time, I am aware – from my own experience – of the enormous (and increasing) pressures to which colleagues in the various types of school are exposed. – Well, 11 schools have registered so far.

Our events

This week, the reading/training session with **Lutz van Dijk** on his children's book "**Damals hieß ich Rita**" is a **premiere**, as this is the first time we are **specifically focusing on children** in the "Zeitzeugen" project. **Francis Kaiser**, the illustrator of the book, will also be taking part and will certainly be able to describe her own impressions and experiences. We are very pleased about that. We would be happy to see more registrations in addition to the 9 we have so far, especially since we are advertising this online ZOOM event in German-speaking countries through the Anne Frank Center Berlin and erinnern.at (the Austrian "Program for Teaching and Learning about National Socialism and the Holocaust and for the Prevention of Anti-Semitism through Education"). The ZOOM link for this event on **Thursday, March 27, 4:00-5:00 p.m.** is available after registering by email zeitzeugen@bistumlimburg.de or via Instagram.

I think the event could also be for parents, grandparents, godparents, etc. who read to children.

Henriette Kretz, who will be our guest at the end of April, will also be available for discussion at two days of public cooperation events with the Catholic Adult Education Limburg/Wetzlar/Lahn-Dill-Eder, Westerwald/Rhein-Lahn and Catholic Region Taunus, in addition to four closed school meetings with contemporary witnesses:

Su, April 27, 2025, 3:30 p.m. – 5:30 p.m., Parish Hall of St. Christophorus, Schaumburger Straße 24, Diez

Mo, April 28, 2025, 7:00 – 9:00 p.m., Kino Casablanca Art House, Zum Quellenpark 2, Bad Soden a.T.

(Registration for the latter via <https://www.casablanca-badsoden.de/show/3085225140> and

<https://www.casablanca-badsoden.de/show/3191446220>) Admission is free in each case.

On May 8, 2025 – 80 years after the end of the Second World War – there will certainly be many events and activities. But this year, in view of political developments not only in our country, it seemed to us that the Haus am Dom should also offer a whole "theme day" on this topic: "**war is over - libération - Tag der Befreiung?**", **May 8, 2025, 9:00 a.m. - 9:00 p.m.** at the Haus am Dom, Großer Saal.

A final program will hopefully be available by the beginning of next week. At the moment, the Rabanus Maurus Academy is still looking for a speaker for the evening. So far, however, a free, all-day program that is accessible at any time has been set up, in which a school will already be participating:

Accompanying offers - 9:00 - 21:00: Book table on the topics of "eyewitnesses", "remembrance", "8 May 2025"/ film collage "8 May 1945 – war is over" Frankfurt, Germany and worldwide / pictures from the Capa House exhibition "War is Over" Liberation 1945. Robert Capa in Leipzig/ IWalk - USC Shoah Foundation

Discussion formats/Events – 10:30 a.m. – 9:30 p.m.: 10:30 – 12:00 a.m. Zoom eyewitness meeting with Dr. Leon Weintraub, Stockholm // 1:00/1:30 – 3:00 p.m. "It's war – just never give up!" – A conversation with Rodika Rosenbaum // 3:30 – 5:00 p.m. 60 years since the end of World War I. The

first Frankfurt Auschwitz trial. Dr. h.c. Gerhard Wiese and Thomas Ormond in conversation. Lessons? Consequences of the horrors of the Second World War? // 5:30 – 7:10 p.m. “When we talk about yesterday, we are talking about today and tomorrow” (Fritz Kortner) “Der Ruf” (The Call), feature film from 1949, directed by Fritz Kortner, film screening with an introduction by Dr. Daniela Kalscheuer.

The book “Majdanek”, written almost immediately in 1946 by the survivor Mordechai Strigler, left a lasting impression on me over the weekend. And yet there is this sentence: “Never would one have suspected how much secret pleasure lies hidden in every second of life, (...) how much happiness lies in a breath of pure air.” (43)

Kind regards from Frankfurt, Marc Fachinger

Projekt "Zeitzeugen", Dr. Marc Fachinger, Haus am Dom, Domplatz 3, 60311 Frankfurt
Telefon 069/8008 718 711 **Mobil:** (0049) (0)170-2840916
Mail: zeitzeugen@bistumlimburg.de
Website: <https://zeitzeugen.bistumlimburg.de>
Youtube: <https://www.youtube.com/@ProjektZeitzeugenBistumLbg2021>
Instagram: https://www.instagram.com/proj_zeitzeugen/

Wer diesen Newsletter nicht mehr erhalten möchte, antwortet auf diese Email mit „Abmeldung“ *Jeśli nie chcesz już otrzymywać tego biuletynu, odpowiedz na tę wiadomość e-mail, wpisując „anuluj subskrypcję”.*
If you no longer wish to receive the newsletter, please reply to this email with "unsubscribe".

